

RP 57/2023 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att sjukförsäkringslagen ändras. Det föreslås att det görs en permanent ändring i nivån på årssjälvriskerna för läkemedelskostnader inom systemet för läkemedelsersättning från ingången av 2024. Syftet med propositionen är att undvika en betydande höjning av beloppet av årssjälvriskerna efter den temporära frysningen av nivån på årssjälvriskerna 2023 och på så sätt stödja dem som använder mycket läkemedel. Dessutom föreslås det att bestämmelsen om justering av beloppet av årssjälvriskerna förtydligas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
3 Målsättning	5
4 Förslagen och deras konsekvenser	5
4.1 De viktigaste förslagen	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	5
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	5
4.2.2 Konsekvenser för hushållen	5
5 Remissvar	6
6 Specialmotivering	8
7 Ikraftträdande	9
8 Samband med andra propositioner	9
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	9
LAGFÖRSLAG	10
Lag om ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen	10
BILAGA	11
PARALLELLEXT	11
Lag om ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen	11

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Årssjälvriskerna i systemet för läkemedelsersättning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) har temporärt frysts 2023 till 2022 års nivå. Den temporära ändringen upphör att gälla vid utgången av 2023. Beredningen av regeringspropositionen har inletts i syfte att utreda årssjälvriskerna för 2024. Enligt den gällande permanenta lagstiftningen om justering av årssjälvriskerna ska det för 2024, efter den temporära frysningsen, göras de två föregående årens indexhöjningar av beloppet av årssjälvriskerna.

Regeringens proposition hänför sig också till en skrivning i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, enligt vilken frykning av alla indexhöjningar i anknytning till folkpensions-/konsumtionsprisindex (exklusive utkomststöd, pensioner, fronttillägg, handikappförmaner, tilläggsersättning för läkemedel) för valperioden genomförs.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Även Folkpensionsanstalten har deltagit i beredningen.

Utkastet till regeringens proposition var ute på remiss 25.8–14.9 2023. Remisstiden var kortare än normalt på grund av tidsplanen för beredningen av budgetlagarna. Utlåtande lämnades av sammanlagt 33 instanser. Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten under adressen <https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM060:00/2023>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Läkemedelsersättningarna är en del av den lagstadgade sjukförsäkringen. Systemet för läkemedelsersättning ska trygga att medborgarna till skäliga kostnader får de läkemedel som behövs vid behandling av sjukdom.

I 5 kap. i sjukförsäkringslagen föreskrivs det om läkemedelsersättningar. Med stöd av sjukförsäkringslagen får en försäkrad ersättning för läkemedel som en läkare, tandläkare eller en sjukskötare med begränsad eller tidsbegränsad förskrivningsrätt har förskrivit för behandlingen av en sjukdom och för kliniska näringspreparat som förskrivits av en läkare samt för salvbaser som förskrivits av en läkare eller av en sjukskötare med begränsad förskrivningsrätt. Förutsättningen för ersättning är att läkemedelspreparatet är ett receptbelagt preparat enligt läkemedelslagen (395/1987) eller ett med recept förskrivet i 5 kap. 1 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen avsett egenvårdsläkemedel som säljs utan recept.

För ett läkemedel betalas som ersättning en fast procentandel av läkemedlets pris eller referenspris efter det att taket för initialsjälvriskerna har nåtts. Grundersättningens belopp är 40 procent av de kostnader som utgör grund för ersättningen för läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser som godkänts att omfattas av grundersättning efter det att initialsjälvriskerna har nåtts. Den lägre specialersättningen är 65 procent av de kostnader som utgör grund för ersättningen för läkemedel och kliniska näringspreparat i den lägre specialersättningsklassen, och den högre specialersättningen är 100 procent av det belopp som överstiger den läkemedelsspecifika självriskerna på 4,50 euro av de kostnader som utgör grund för ersättningen för läkemedel i den högre

specialersättningsklassen efter det att initialsjälvrisken har nåtts. För läkemedel i den lägre specialersättningsklassen förutsätts det att det är fråga om nödvändiga läkemedel som behövs vid behandling av svåra och långvariga sjukdomar. För läkemedel i den högre specialersättningsklassen förutsätts det att det är fråga om nödvändiga läkemedel med ersättande eller korrigerande verkan som används vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar.

I 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen föreskrivs det om årssjälvrisken och rätten till tilläggsersättning. I 1 mom. föreskrivs det att om det sammanlagda beloppet av initialsjälvrisken och de icke ersatta kostnader som utgör grund för ersättningen och som den försäkrade under ett och samma kalenderår har haft för sådana läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser som ersätts den försäkrade enligt 5 kap. i sjukförsäkringslagen överstiger 576,60 euro (*årssjälvrisk*), har den försäkrade rätt till en tilläggsersättning för det överstigande beloppet. Tilläggsersättningen är 100 procent av det belopp som överstiger den läkemedelsspecifika självrisken på 2,50 euro. Enligt 2 mom. är beloppet av årssjälvrisken bundet vid levnadskostnadsindexet så att beloppet ändras samtidigt och i samma förhållande som folkpensionerna ändras med stöd av lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Enligt lagen om folkpensionsindex är de förmåner som avses i folkpensionslagen och grunderna för fastställande av dem bundna vid förändringar i prisnivå, och lagen om folkpensionsindex tillämpas på justering av förmåner som avses i andra lagar enligt vad som särskilt föreskrivs om detta. De löpande förmånerna justeras i proportion till hur poängtalet för folkpensionsindexet har ändrats jämfört med det poängtal som gällde när förmånen i fråga fastställdes. Beloppen justeras vid ingången av varje år i proportion till hur poängtalet för folkpensionsindexet har ändrats jämfört med det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppen har fastställts i lag. Folkpensionsanstalten fastställer folkpensionsindexets poängtal för det följande kalenderåret varje år före utgången av oktober. När folkpensionsindexet har fastställts beräknar Folkpensionsanstalten beloppet av den nya årssjälvrisken och informerar om det.

År 2023 är årssjälvrisken 592,16 euro. År 2023 gjordes det undantagsvis ingen indexhöjning av årssjälvrisken som en del av åtgärderna för att stödja medborgarnas köpkraft, och årssjälvrisken frystes till 2022 års nivå. Därför fogades det till 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen genom lag 1230/2022 ett nytt temporärt 3 mom. som är i kraft 1.1–31.12.2023. Enligt det är med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. beloppet av årssjälvrisken 592,16 euro år 2023. Årssjälvrisken är alltså 2023 lika stor som 2022.

När giltighetstiden för den temporära ändringen löper ut vid utgången av 2023 återgår man vid fastställandet av årssjälvrisken 2024 till tillämpningen av den permanenta lagstiftningen. Vid tillämpningen av permanent gällande 1 och 2 mom. i 8 § i sjukförsäkringslagen ska man vid fastställandet av årssjälvrisken för 2024 återgå till nivån för läkemedelstaket enligt 1 mom., vilken ska justeras i enlighet med både år 2023 och 2024 års förändring i folkpensionsindexet. Förändringen i folkpensionsindexet var 7,8 procent för 2023 och 13,9 procent sammanlagt beräknat för 2023 och 2024 utan nivåändring. En indexjustering för två år skulle innebära en betydande höjning av årssjälvrisken. Med beaktande av målet och syftet med den temporära frysningsningen kan det inte anses ändamålsenligt att göra en indexhöjning för två år på en gång. Situationen kan underlättas så att det från ingången av 2024 görs en permanent ändring i nivån på årssjälvrisken, varvid den ändring i enlighet med indexet som inte gjordes vid ingången av 2023 (ca 7,8 procent) slopas permanent. Då jämförs indexförändringen vid ingången av 2024 med nivån 2023 och inte med nivån 2022.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att undvika att beloppet av årssjälvriskens höjs genom två indexjusteringar 2024 efter den temporära frysningen av nivån på årssjälvriskens 2023 och på så sätt stödja dem som använder mycket läkemedel.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att indexjusteringen av årssjälvriskens för 2023 slopas permanent och att det därför görs en permanent ändring i nivån på årssjälvriskens från ingången av 2024. Det föreslås att beloppet av årssjälvriskens enligt 5 kap. 8 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen, vilket motsvarar nivån 2014, fastställs till 534,75 euro från ingången av 2024. I och med nivåändringen blir beloppet av årssjälvriskens 2024 då uppskattningsvis 625,30 euro, vilket är cirka 49 euro lägre än den skulle vara utan nivåändringen. Då beaktas i indexjusteringen för 2024 endast förändringen i folkpensionsindex från 2023 till 2024. Utan den föreslagna ändringen skulle årssjälvriskens stiga till 674,23 euro 2024. I fråga om den läkemedelsspecifika självrisken på 2,50 euro för läkemedelsköp som berättigar till tilläggsersättning föreslås inga ändringar.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Läkemedelsersättningarna finansieras ur sjukförsäkringens sjukvårdsförsäkring. Sjukvårdsförsäkringens finansieras med intäkterna av de försäkrades, dvs. löntagarnas, företagarnas och förmanstagarnas, sjukvårdspremie samt med statens andel. De försäkrades finansieringsandel är 33 procent och statens finansieringsandel 67 procent av finansieringen av sjukvårdsförsäkringens.

Sänkningen av årssjälvriskens för läkemedelskostnader höjer sjukförsäkringens utgifter för ersättning både direkt och via effekter på beteendet. Med direkta effekter avses den merkostnad som orsakas av att sjukförsäkringens efter att självrisken har överskridits ersätter en större del av kostnaderna för läkemedlet, varvid patientens självrisk minskar i motsvarande grad. Effekter på beteendet avser den merkostnad som orsakas av att patienten efter att självrisken har överskridits kan öka sin läkemedelsförbrukning, till exempel genom att köpa fler läkemedel eller köpa mer på en gång. De direkta effekterna av sänkningen av självrisken beräknas uppgå till cirka 11 miljoner euro och beteendeffekterna till cirka 6 miljoner euro. Således ökar sänkningen av den årssjälvriskens för läkemedel utgifterna för sjukförsäkringens sjukvårdsförsäkring med sammanlagt cirka 17 miljoner euro, varav statens andel är cirka 11 miljoner euro. Ändringen har endast ringa konsekvenser för de försäkrades sjukvårdspremie.

4.2.2 Konsekvenser för hushållen

När man till följd av den föreslagna ändringen efter 2023 återgår till att tillämpa den tills vidare gällande lagstiftningen berättigar en lägre årlig självrisk än den som justerats med två indexjusteringar, till tilläggsersättning 2024. I anslutning till detta minskar reformen läkemedelskostnaderna för de försäkrade som använder mycket läkemedel eller enstaka dyra läkemedel från och med 2024.

Enligt den tills vidare gällande lagstiftningen justeras nivån på årssjälvriskens årligen med folkpensionsindex. När man efter den temporära frysningen återgår till att tillämpa den tills vidare

gällande lagstiftningen ska årssjälvriskerna justeras i enlighet med både år 2023 och 2024 års förändring i folkpensionsindexet. Då skulle dess belopp enligt finansministeriets prognos från september stiga till 674,23 euro 2024. I enlighet med den i propositionen föreslagna permanenta nivåändringen och den indexjustering som ska göras i den årssjälvriskerna 625,30 euro 2024. I och med nivåändringen sänks årssjälvriskerna således med ca 49 euro 2024. När årssjälvriskerna 2023 är 592,16 euro, stiger således årssjälvriskerna för 2024 med uppskattningsvis cirka 33 euro. Poängtalet för folkpensionsindexet uträknas i oktober varje år vid Folkpensionsanstalten. Efter det justerar Folkpensionsanstalten beloppet av årssjälvriskerna och informerar om det i oktober. Poängtalet för folkpensionsindexet för 2024 blir känt i oktober 2023, varvid beloppet av årssjälvriskerna för 2024 fortfarande kan ändras jämfört med uppskattningarna i propositionen.

Enligt Folkpensionsanstaltens simulering kommer sänkningen av årssjälvriskerna från 674,23 till 625,30 euro att leda till att antalet personer hos vilka årssjälvriskerna överskrider ökar med 11 procent, dvs. med 28 500 personer. Den genomsnittliga självrisken för alla som använder läkemedel som ska ersättas sjunker från 176 euro till 173 euro.

Ändringen gynnar de försäkrade som med stöd av den nuvarande lagstiftningen betalar för läkemedel mer än det föreslagna nya läkemedelstaket, dvs. mer än 625,30 euro per år. Årssjälvriskerna sänks med 48,93 euro, vilket innebär att också självrisken sjunker med högst 48,93 euro. Enligt simuleringen gynnas cirka 7 procent av alla som fått läkemedelsersättning, dvs. 258 300 personer, av ändringen.

Höga läkemedelskostnader är vanligare i äldre åldersgrupper än i yngre åldersgrupper. Därför är det främst pensionärer som gynnas av ändringen. Den genomsnittliga årssjälvriskerna för alla som fyllt 75 år är efter ändringen enligt simuleringar ca 306 euro, vilket är ca 6 euro mindre än i en situation enligt den gällande lagstiftningen. På motsvarande sätt är den genomsnittliga årssjälvriskerna för alla 64–74 -åringar efter ändringen ca 228 euro, vilket är ca 4 euro mindre än i en situation enligt den gällande lagstiftningen. I de yngre åldersgrupperna gynnar ändringen särskilt personer med låga inkomster, i de äldre åldersgrupperna är de som gynnas av ändringen mer jämnt fördelade på alla inkomstgrupper.

Enligt Folkpensionsanstaltens simuleringar får cirka 6 procent av alla som får läkemedelsersättning utkomststöd, dvs. cirka 227 350 personer. Bland dem som överskrider årssjälvriskerna är andelen något större. När årssjälvriskerna är 625,30 euro, blir andelen cirka 8 procent, dvs. cirka 20 330 personer. Rätten till specialersättning avspeglar bra framför allt förekomsten av långvariga sjukdomar bland befolkningen. Cirka 34 procent av de cirka 3,6 miljoner personer som fått läkemedelsersättning men som inte överskrider årssjälvriskerna har minst en rätt till specialersättning. Bland dem som överskrider årssjälvriskerna är andelen betydligt högre. När årssjälvriskerna är 625,30 euro blir andelen cirka 91 procent av de 258 300 som överskrider årssjälvriskerna, dvs. cirka 235 100 personer. Detta är ungefär en halv procent mindre än vad andelen skulle vara i en situation med en årssjälvrisk på 674,23 euro, som justerats med två indexjusteringar.

5 Remissvar

Utkastet till proposition var på remiss på webbplatsen Utlåtande.fi under perioden 25.8–14.9.2023. Det kom in sammanlagt 33 utlåtanden. Utlåtanden lämnades av följande remissinstanser: Akava ry, Allergi-, Hud- och Astmaförbundet rf, Amnesty International Finländska sektionen rf, Eläkeliitto ry, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Diabetesförbundet i Finland rf, Folkpensionsanstalten, Harso ry, Hengityslitto ry, IBD ja muut suolistosairaudet ry, Kansallinen senioriliitto ry, Kehitysvammaliitto ry, Konsumentförbundet rf, Lääketeollisuus ry, Neuroförbundet rf, Njur- och leverförbundet rf, Närståendevårdarnas förbund rf, Psori-

asisförbundet rf, Reumaförbundet i Finland rf, SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf, Satakunta välfärdsområde, Servicefacket PAM rf, Socialrättsliga sällskapet i Finland rf, SOSTE Finlands social och hälsa rf, STTK rf, Suomen Hammaslääkäriliitto – Finlands Tandläkarförbund ry, Suomen Lääkäriliitto – Finlands Läkareförbund ry, Suomen Yleislääkärit – Allmänläkare i Finland – GPF ry, Synskadades förbund rf, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet (Fimea), Tehy rf, Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab och Äldreombudsmannen. Finansministeriet meddelade dessutom att det inte har något att yttra i frågan.

Remissinstanserna ansåg i huvudsak att propositionens mål att undvika en betydande höjning av årssjälvriskerna för läkemedel och på så sätt förbättra situationen för dem som använder mycket läkemedel är bra.

I utlåtandena fäste man dock uppmärksamhet vid att årssjälvriskerna för 2024 ändå stiger med nästan 30 euro till 619,39 euro. Enligt utlåtandena är det viktigt att inse att också den föreslagna mindre höjningen kan vara stor för låginkomsttagare och personer med många sjukdomar. Höjningen av självriskerna försämrar möjligheterna för låginkomsttagare och personer med många sjukdomar att köpa de läkemedel de behöver och försämrar deras ekonomiska ställning. I utlåtandena framfördes åsikter om att årssjälvriskerna för läkemedelskostnader för 2024 inte alls bör höjas från nuvarande nivå på 592,16 euro. Det föreslogs att nivån på årssjälvriskerna antingen tills vidare ska frysas på 2023 års nivå eller så sänkas. I vissa utlåtanden understöddes förslaget om höjning av årssjälvriskerna endast om alternativet är att årssjälvriskerna höjs till fullt belopp med två indexjusteringar.

I utlåtandena fäste man också uppmärksamhet vid att patienternas betalningsandelar i fråga om läkemedel inom öppenvården i internationell jämförelse är höga i Finland. Höga självrisker kan försämra engagemanget i vården och genomförandet av en ändamålsenlig läkemedelsbehandling. I och med att årssjälvriskerna stiger är det också sannolikt att en allt större del av de mindre bemedlade patienterna delvis låter bli att köpa den läkemedelsbehandling som de behöver. Försämrade vårdresultat försämrar de sjukas arbets- och funktionsförmåga och kan orsaka andra direkta eller indirekta hälso- och sjukvårdskostnader. När nivån på årssjälvriskerna fastställs bör man också beakta hur mycket och hur snabbt levnadskostnaderna har stigit under åren 2022–2023.

Några remissinstanser, såsom Satakunta välfärdsområde, SOSTE Finlands social och hälsa rf och Närståendevårdarnas förbund rf, fäste uppmärksamhet vid att det föreslagna fastställandet av nivån på årssjälvriskerna är matematiskt korrekt, men svårbegripligt och mycket svårt att förstå för vanliga medborgare och föreslog att det korrigeras vid den fortsatta beredningen.

Flera remissinstanser kommenterade bedömningen av konsekvenserna av de förslag som ingår i regeringspropositionen. Amnesty International Finländska sektionen rf påpekade att konsekvenserna för de grundläggande och mänskliga rättigheterna bör bedömas separat i propositionen. I vissa utlåtanden ansågs det dessutom behövt att propositionens konsekvenser också bedöms tillsammans med andra åtgärder som planerats i regeringsprogrammet. Reformernas sammantagna konsekvenser är omfattande och de försämrar i betydande grad särskilt låginkomsttagarnas utkomst och ställning.

I utlåtandena fäste man också stor uppmärksamhet vid att propositionen inte innehåller något förslag om att dela upp självriskerna för läkemedelsersättningar. I regeringsprogrammet står det ”att dela upp årssjälvriskerna för läkemedelskostnader möjliggörs genom en reform som med tanke på den offentliga ekonomin är kostnadsneutral”. I utlåtandena understöddes skrivningen i regeringsprogrammet i stor utsträckning och man ville påskynda beredningen av ärendet. På detta sätt skulle man kunna förbättra situationen särskilt för dem som använder mycket och dyra

läkemedel och underlätta i synnerhet kostnadsbelastningen i början av året. På grund av att denna regeringsproposition är brådskande har det i samband med beredningen av den inte varit möjligt att utreda den skrivning om att dela upp årssjälvriskerna som ingår i regeringsprogrammet. Ärendet utreds som ett separat projekt.

I utlåtandena lyftes det dessutom i stor utsträckning fram att hälso- och sjukvårdens olika avgiftstak i fortsättningen bör granskas som en helhet och att man bör sträva efter att slå samman dem till ett avgiftstak som ligger på en skälig nivå. Närstående vårdarnas förbund rf föreslog också att ett hushållsspecifikt tak ska utredas.

Med anledning av remissvaren konstateras det att syftet med denna regeringsproposition är att undvika en betydande höjning av beloppet av årssjälvriskerna när man, efter den temporära frysningen av årssjälvriskerna, från ingången av 2024 återgår till att tillämpa den lagstiftning som gäller tills vidare. Frysningen av årssjälvriskerna var avsedd endast som en temporär åtgärd (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om stärkande av köpkraft 2023 och till lag om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn, RP 236/2022 rd). Enligt den sjukförsäkringslag som gäller tills vidare justeras årssjälvriskerna årligen med folkpensionsindexet.

I fråga om fastställandet av nivån på årssjälvriskerna beaktades vid den fortsatta beredningen att det med tanke på Folkpensionsanstaltens verkställande är tydligast med tanke på kontinuiteten att nivån på årssjälvriskerna bibehålls på 2014 års nivå. I den ändring av årssjälvriskerna (1319/2018) som trädde i kraft vid ingången av 2019 bibehölls nivån också på 2014 års nivå. Till denna del gjordes inga ändringar vid den fortsatta beredningen.

Konsekvensbedömningen i denna regeringsproposition gäller endast de ändringar som föreslås i denna regeringsproposition. Vid den fortsatta beredningen kompletteras konsekvensbedömningen av denna proposition utifrån remissvaren.

6 Specialmotivering

8 §. Årssjälvrisk och rätt till tilläggsersättning. I paragrafen föreskrivs det om årssjälvriskerna för läkemedel och den försäkrades rätt till tilläggsersättning när årssjälvriskerna har överskridits.

Enligt gällande 1 mom. är årssjälvriskerna 576,60 euro och enligt gällande 2 mom. justeras den årligen så att den motsvarar förändringen i folkpensionsindex. Det föreslås att årssjälvriskerna enligt 1 mom. sänks med ca 41 euro till 534,75 euro. Nivån i lagen motsvarar fortfarande 2014. Då beaktas i indexjusteringen för 2024 endast förändringen i folkpensionsindex från 2023 till 2024. Enligt finansministeriets prognos från september är indexförändringen för denna tid ca 5,6 procent och årssjälvriskerna 625,30 euro 2024. Utan den föreslagna ändringen skulle årssjälvriskerna enligt finansministeriets prognos ha varit 674,23 euro (+13,9 procent). Ingen ändring föreslås i den läkemedelsspecifika självriskerna för tilläggsersättning.

Det föreslås att 2 mom. preciseras så att det också framgår att nivån enligt 1 mom. har angetts enligt 2014 års nivå på folkpensionsindex. I 2 mom. föreslås bestämmelser om att årssjälvriskerna enligt 1 mom. binds till förändringar i prisnivån med iakttagande av vad som i lagen om folkpensionsindex (456/2001) föreskrivs om justering av belopp, och beloppet av årssjälvriskerna föreslås motsvara det i den lagen avsedda poängtalet för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som betalades ut i januari 2014 har räknats ut. Poängtalet för folkpensionsindexet uträknas i oktober varje år vid Folkpensionsanstalten. När folkpensionsindexet har fastställts beräknar Folkpensionsanstalten beloppet av den nya årssjälvriskerna och informerar om det.

7 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2024.

8 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Syftet med propositionen är att undvika en betydande höjning av beloppet av årssjälvriskerna efter den temporära frysningen av nivån. I propositionen föreslås det att indexjusteringen av årssjälvriskerna för 2023 slopas permanent och att det därför görs en permanent ändring i nivån på årssjälvriskerna från ingången av 2024. Då beaktas i indexjusteringen för 2024 endast förändringen i folkpensionsindex från 2023 till 2024.

Lagförslaget är av betydelse med avseende på 19 § 3 mom. i grundlagen.

Enligt 19 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Bestämmelsen förutsätter att det allmänna tryggar tillgången till tjänster. I 22 § i grundlagen förpliktas det allmänna att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses i praktiken. Med det allmänna avses här både staten och kommunerna.

Sjukförsäkringslagen uppfyller för sin del det krav på tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster som föreskrivs i 19 § 3 mom. i grundlagen. Syftet med det system för läkemedelsersättning som bygger på sjukförsäkringslagen är att säkerställa att de som är bosatta i Finland till skäligen kostnader får de öppenvårdsläkemedel som behövs vid behandling av sjukdom. Genom de ändringar som föreslås i propositionen ändras inte sjukförsäkringens syften och ersättningsprinciper, utan det är fråga om att justera beloppet av årssjälvriskerna efter den temporära frysningen när man återgår till att tillämpa den tills vidare gällande bestämmelsen om justering av beloppet av årssjälvriskerna i sjukförsäkringslagen.

Syftet med propositionen är att undvika en betydande höjning av beloppet av årssjälvriskerna efter den temporära frysningen av nivån på årssjälvriskerna 2023, varvid förslaget stödjer dem som använder mycket läkemedel och betalar mest för dem.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 5 kap. 8 §, sådan den lyder i lagarna 252/2015 och 1319/2018, som följer:

5 kap.

Läkemedelsersättningar

8 §

Årssjälvrisk och rätt till tilläggsersättning

Om det sammanlagda beloppet av initialsjälvrisk och de icke ersatta kostnader som utgör grund för ersättningen och som den försäkrade under ett och samma kalenderår har haft för sådana läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser som ersätts den försäkrade enligt detta kapitel överstiger 534,75 euro (*årssjälvrisk*), har den försäkrade rätt till en tilläggsersättning för det överstigande beloppet. Tilläggsersättningen är 100 procent av det belopp som överstiger den läkemedelsspecifika självriskandelen på 2,50 euro.

Årssjälvriskens binds till förändringar i prisnivån med iakttagande av vad som i lagen om folkpensionsindex (456/2001) föreskrivs om justering av belopp. Det i 1 mom. föreskrivna beloppet för årssjälvriskens motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet i den lagen avsedda poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som betalades ut i januari 2014 har räknats ut.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 9 oktober 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen

Lag

om ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 5 kap. 8 §, sådan den lyder i lagarna 252/2015 och 1319/2018, som följer:

Gällande lydelse

5 kap.

Läkemedelsersättningar

8 §

Årssjälvrisk och rätt till tilläggsersättning

Om det sammanlagda beloppet av initialsjälvrisk och de icke ersatta kostnader som utgör grund för ersättningen och som den försäkrade under ett och samma kalenderår har haft för sådana läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser som ersätts den försäkrade enligt detta kapitel överstiger 576,60 euro (*årssjälvrisk*), har den försäkrade rätt till en tilläggsersättning för det överstigande beloppet. Tilläggsersättningen är 100 procent av det belopp som överstiger den läkemedelsspecifika självrisken på 2,50 euro.

Beloppet av årssjälvrisken är bundet vid levnadskostnadsindexet så att beloppet ändras samtidigt och i samma förhållande som folkpensionerna ändras med stöd av lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Föreslagen lydelse

5 kap.

Läkemedelsersättningar

8 §

Årssjälvrisk och rätt till tilläggsersättning

Om det sammanlagda beloppet av initialsjälvrisk och de icke ersatta kostnader som utgör grund för ersättningen och som den försäkrade under ett och samma kalenderår har haft för sådana läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser som ersätts den försäkrade enligt detta kapitel överstiger 534,75 euro (*årssjälvrisk*), har den försäkrade rätt till en tilläggsersättning för det överstigande beloppet. Tilläggsersättningen är 100 procent av det belopp som överstiger den läkemedelsspecifika självriskandelen på 2,50 euro.

Årssjälvrisken binds till förändringar i prisenivån med iakttagande av vad som i lagen om folkpensionsindex (456/2001) föreskrivs om justering av belopp. Det i 1 mom. föreskrivna beloppet för årssjälvrisken motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet i den lagen avsedda poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som betalades ut i januari 2014 har räknats ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .